

demonstratie van muzikale parameters niet aan de orde is, althans niet expliciet. Deze muziek is in zoverre functioneel dat zij meestal dient als achtergrond, dansmuziek of luistergenot-zonder-pretentie. Het aspect 'zeer geleidelijk verlopend' raakt ook een compositorisch probleem: in hoeverre is het nodig de luisteraars lastig te vallen met alle details van de compositie en dat nog hoorbaar ook? Veel stukken zijn overtuigender naarmate stappen worden overgeslagen of *onmerkbaar* in elkaar overgaan. (Het overslaan van stappen zoals Reich dat in 'Four Organs' deed, ontleende hij aan structuurprincipes van de Balinese muziek). Het overslaan van stappen evenals het uitkomponeren van stiltes behoort tot de meest interessante en artistieke aspecten van het componeren. Het 'overslaan van stappen': piano-muziek van Satie, muziek van Jozef Mathias Hauer, 'In C' van Terry Riley, 'Continuum' van Ligeti, 'Secondo Estratto' van Franco Donatoni, 'Stille und Umkehr' van Bernd Alois Zimmermann, 'Anathema' van Peter Schat; muziek waarbij het mechanische karakter sterk op de voorgrond treedt.

De grootste verdienste van de 'minimalisten' lijkt wel het opnieuw aan de orde stellen van 'absolute' muziek; muziek zonder literaire, romantisch-programmatische vernislaag. Dit geldt niet voor de popmusiciminimalisten; daar bespeurt men veelal een soort 'Ruïnes van Athene'-minimalisme, mét dubbel strijkorkest.

Nog een interessant aspect uit de *minimal music* is de vraag in hoeverre muziek volledig geprefabriceerd kan zijn. Een probleem dat ook in de seriële Darmstadt-periode uitvoerig ter discussie is gesteld. Kapitaal onderdeel van dit probleem is de relatie tussen het materiaal en de structuur waarin het materiaal verwerkt wordt. Noch het materiaal, noch de processen in de muziek van Steve Reich (na 1967) en Philip Glass zijn uniek en onvervangbaar te noemen. Muziek met geleidelijk verlopende transformatie van een basisgegeven vraagt om materiaal dat 'uniek' (heel persoonlijk en persoonsgebonden) is of juist het tegendeel: overbekend materiaal, het schabloon. (Een voorbeeld van uniek materiaal met een uniek proces getransformeerd: 'I'm sitting in a room' van Alvin Lucier, waarin zijn gestotter door elektronische manipulatie via taperecorders en kamerresonantiefrekwenties wordt 'gecorrigeerd'). De modale toonreeksen van Reich en Glass komen in de 'raga-kontext' van La Monte Young en Terry Riley veel beter tot hun recht.

Het toepassen van strikte processen op overbekend materiaal is een Engelse specialiteit: de pianoduetten van John White en Christopher Hobbs en sommige stukken van Michael Nyman, met—letterlijk—'moment-opnamen' over zeer korte of lange termijn uitgesmeerd. (in Satie-, of Chabrier-, of Ketelbey-stijl). John White: 'Brahms F sharp minor piano sonata is full of noises of development, it's THE development noise, the pedal notes, the sequences, and the kind of rumbling angry sound that developed and always hangs about in German works. But not a single statement or single

12 juni, Rotterdam De Doelen, 14.30 uur
12 juni, Amsterdam Sonesta Koepelzaal, 20.15 uur

Philip Glass Koorworkshop

Philip Glass
Nieuwe koorwerken

10 juni, Amsterdam Centrum Bellevue, 20.30 uur
11 juni, Utrecht Centrum 't Hoogt, 20.30 uur

Philip Glass Solo

The Voice

One of the most appealing and at the same time problematic aspects of the human voice is its double role as a primary medium for both music and poetry.

I must say that until recently I had not been so keenly aware of its dual nature, no doubt due to my almost complete involvement with instrumental music.

Consequently, as my work of the last several years has centered increasingly on the human voice, an altogether new and intriguing problem had presented itself to me—that of text.

In *Einstein on the Beach*, I solved this in two ways, with the singing of numbers and solfège; the first to describe the rhythmic structure of the music; the second, the names of the notes sung. In both cases the text refers to the structure of the music and was appropriate. I doubt whether I will solve this problem the same way in the future. A new solution for me will have to take into account poetry as a repository of 'meaning'.

At the same time I am looking for a new balance where poetic meaning or content can share and support the structural basis of the music.

Philip Glass



Philip Glass

sense of obsession with an actual sound, with those kind of obsessive moments'. En over het overslaan van stappen: 'a descriptive piece by Ketelbey is very factual. I suppose his definition of his compositional state would have been: getting straight to the point... compression is the name of the game'.

Sommige minimalisten claimen dat het nieuwe van hun muziek zich uit in het tegendeel van kompressie: radikaal en langdurig uitwerken van één gegeven. Dat is in tegenspraak met de feiten: in alle muzieksoorten buiten de *minimal music* zijn legio voorbeelden te vinden van concentratie op één gegeven—al dan niet van lange duur. Bovendien artistiek meestal superieur aan wat de minimalisten te bieden hebben. Bijvoorbeeld in de jazzrock: groepen als die van Miles Davis, de groep Weather Report, het Herbie Hancock sextet hebben in het recente verleden herhaaldelijk bewezen dat concentratie op één gegeven op maximaal artistiek niveau mogelijk is. Om nog maar te zwijgen over veel soorten volksmuziek...

C'est le ton qui fait la musique... zelfs in muziek die zichzelf beschrijft in termen van 'ik zeg dat ik niets te zeggen heb'.

Ted Szántó

Aanbevolen literatuur: E.T.A. Hoffmann: 'Die Automaten'.

Z

Z Hierbij ligt de tongpunt tegen de ondertanden en welft zich de tong naar het harde gehemelte. De zijranden van de tong sluiten tegen de bovenkiezen en de hoektanden. In tegenstelling met s vormt de tong hier geen indeuking en nadert minder het gehemelte, terwijl de lucht tegen de randen van al de voortanden resonanceert.

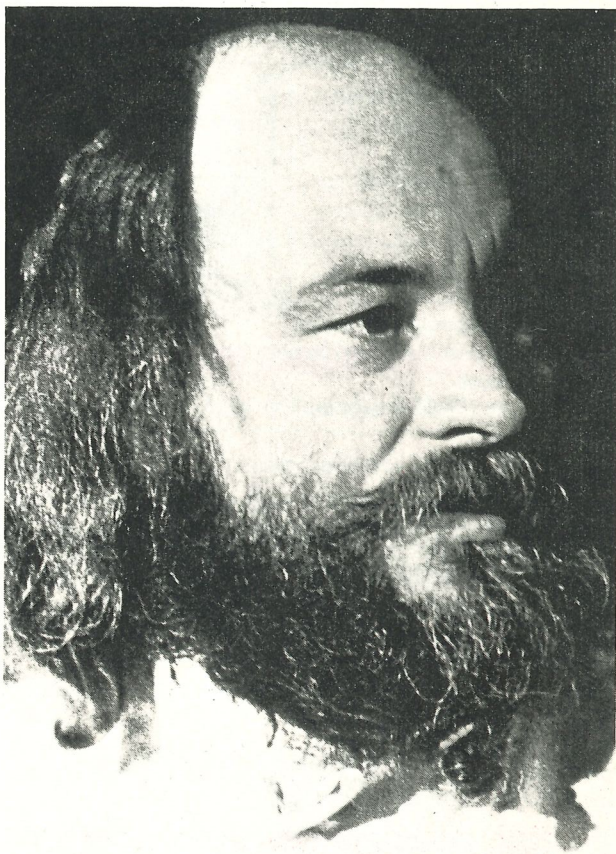
Een foutieve uitspraak horen wij wanneer de punt der tong tegen of tusschen de tanden, of de rug der tong tegen het gehemelte wordt gevormd. Bevorderlijk voor het mooi uitspreken van de z is hieraan een zachte d te laten voorafgaan: b.v. di, zi, du, zu.

Zangonderwijs Behoort uitsluitend te worden gegeven door hen die door proeven hebben bewezen daarvoor, zoowel door hun theoretische als praktische kennis, ten volle bevoegd te zijn.

Het is dringend noodig, dat van Staatswege een uitvoerig program worde samengesteld, bevattende de eischen waaraan men als zangpaedagoog behoort te kunnen voldoen.

11 juni, Amsterdam Centrum Bellevue, 20.30 uur
12 juni, Rotterdam De Doelen, 20.15 uur

Terry Riley . Pandit Pran Nath en twee begeleiders



Terry Riley

10 juni, Amsterdam City theater, 24.00 uur
11 juni, Amsterdam City theater, 10.30 uur
10 en 11 juni, Utrecht Centrum 't Hoogt, 24.00 uur

Les Yeux Fermés Le Secret de la Vie (Lifespan) twee films met muziek van Terry Riley

11 juni, Amsterdam Centrum Bellevue, 14.30 uur
12 juni, Rotterdam De Doelen, 16.30 uur
12 juni, Utrecht Centrum 't Hoogt, 20.30 uur

Christopher Hobbs en
Gavin Bryars
piano, slagwerk, gitaar